

Casco beoordeling

Aanvraag casco gemeente Dinkelland

Auteur: Annemarie Kamerling, Martin Degen
Versie: Definitief
Rapportnummer: LG-2015-06 / DNK-015
Datum: 30-04-2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Advies landschap	5
2	Beoordeling	7
2.1	Casco aanvraag	7
2.2	Economisch belang	9
2.3	Beoordeling landschap	9
2.4	Conclusie beoordeling landschap	13
2.5	Compensatievoorstel, beoordeling en beplantingsadvies	14
3	Beoordeling Landschap Overijssel	19

1 Inleiding

Binnen de casco benadering Noord-Oost Twente (NOT) kunnen particuliere eigenaren van landschapselementen een individuele of een gebiedsaanvraag indienen om een landschapselement te verwijderen en ergens anders te compenseren.

Reguliere casco aanvragen worden door de gemeente beoordeeld en goedgekeurd dan wel afgewezen. Het gaat dan om onderstaand type aanvragen:

- Aanvragen voor het verwijderen van landschapselementen die op de cascokaart zijn aangemerkt als 'geen onderdeel casco';
- Aanvragen met afwijking van compensatie, compensatie op een andere locatie dan staat aangegeven op de cascokaart.

Afwijkende casco aanvragen dienen te worden voorzien van een onafhankelijk landschappelijk advies. Het gaat dan om onderstaand type aanvraag:

- Aanvragen met het verzoek tot het verwijderen van een casco element (op de cascokaart aangemerkt als 'onderdeel casco').

Voorwaarde voor het verder in beoordeling nemen van een afwijkende casco aanvraag is dat de aanvraag uitgaat van een sterk economisch belang. Er moet sprake zijn van een volwaardig agrarisch bedrijf en er moet sprake zijn van een huiskavel, welke door verwijdering van de aangevraagde elementen vergroot wordt.

1.1 Advies landschap

Vanwege de geplande aanleg van een spoorviaduct langs de Vliegveldstraat te Deurningen zal een deel van de beplanting langs de weg verwijderd moeten worden. Deze beplanting is onderdeel van het casco. Deze rapportage geeft een beschrijving van de onafhankelijke landschappelijke beoordeling van deze aanvraag.¹ Daarnaast is als aanvulling op de casco beoordeling een beplantingsadvies toegevoegd.

Dit onafhankelijk advies is gemaakt op basis van de *Methodiek Beoordeling Landschap*.² Deze methodiek is afgeleid van een reeds bestaande beoordelingssystematiek, de *Waarderingssystematiek landschapselementen voor veldselectie*.³ Deze laatste systematiek is al meerdere malen ingezet om een objectieve beoordeling te geven over de ecologische en landschappelijke kwaliteit van landschapselementen.

¹ Landschap Overijssel stuurt dit onafhankelijk landschappelijk advies naar de initiatiefnemer met een afschrift aan de betreffende gemeente. Indien bij de provincie een ontgrondingsvergunning dient te worden aangevraagd, behoort het landschappelijke advies ook onderdeel uit te maken van deze aanvraag.

² Landschap Overijssel, 2012.

³ Landschap Overijssel, 2011.

2 Beoordeling

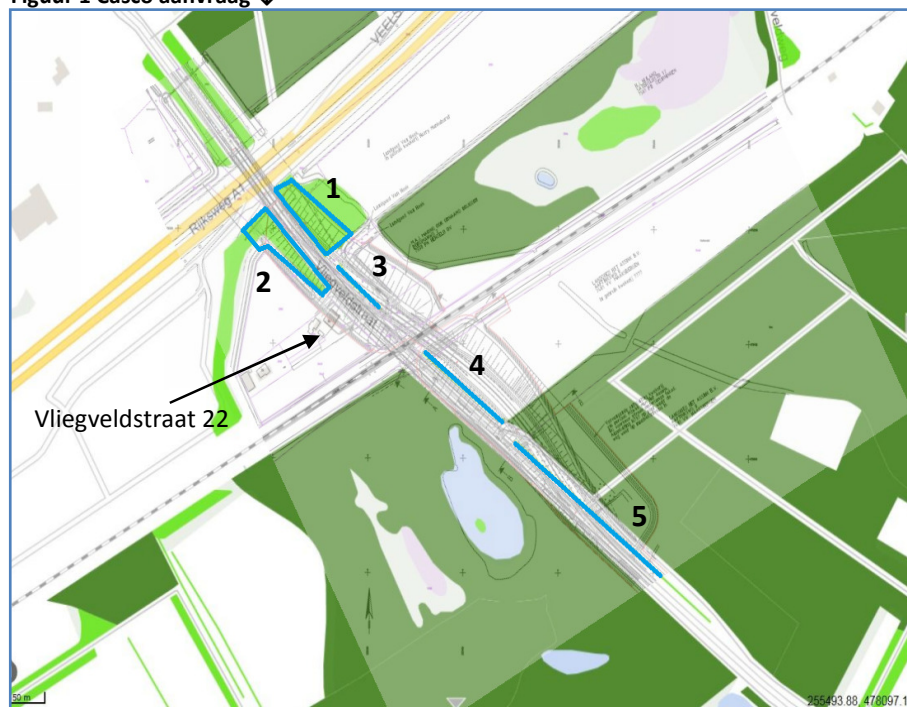
2.1 Casco aanvraag

De casco aanvraag betreft 3 landschapselementen langs de Vliegveldstraat die verwijderd zullen moeten worden voor aanleg van het spoorviaduct. De elementen liggen ter hoogte van Vliegveldstraat 22 te Deurningen.

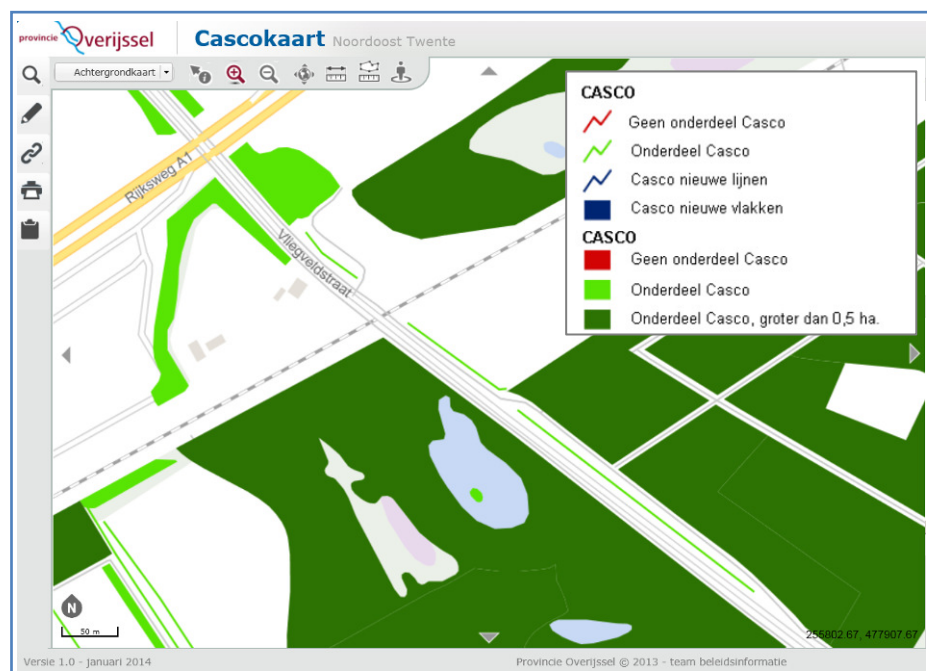
Op de kaarten in Figuur 1 is de ligging van de verschillende elementen te zien, die voor de aanleg van het spoorviaduct moeten wijken. Element 1 betreft een bosperceel, element 2 betreft een houtsingel/struweel. Elementen 1 en 2 worden in het kader van de EHS gecompenseerd, dit is afgestemd met provincie. Deze elementen worden dan ook niet meegenomen in deze casco aanvraag. Element 3 is een bomenrij, element 4 is een houtsingel en element 5 betreft een houtsingel. Element 5 lijkt vanaf kaart mogelijk onderdeel te zijn van het naast gelegen bosperceel, maar in het veld blijkt dit element duidelijk later aangeplant te zijn bij de aanleg van de weg en het fietspad. De beplanting wijkt duidelijk af van het bosperceel en is dan ook vastgesteld als op zichzelf staande houtsingel.

De tweede kaart in Figuur 1 laat de cascokaart zien. Hierop is te zien dat elementen 3, 4 en 5 onderdeel zijn van het casco. De derde kaart laat zien welk voorstel is ingediend als compensatie voor de te verwijderen elementen.

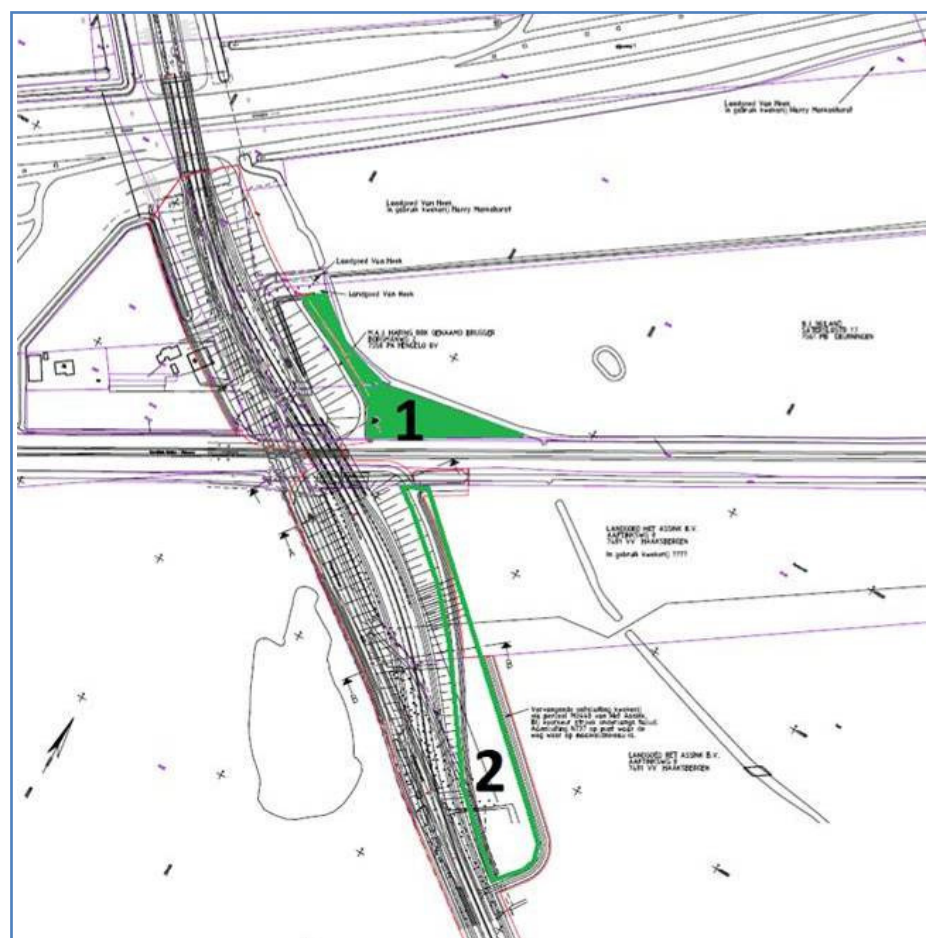
Figuur 1 Casco aanvraag ↓

Aanvraag: te verwijderen elementen (blauw)

Cascokaart: te verwijderen elementen zijn onderdeel van het casco

Voorstel: nieuwe aanplant in 2 deelgebieden

2.1.1 Afmetingen aanvraag

De afmetingen van de elementen zijn niet aangeleverd door de gemeente, deze zijn in het veld en op basis van GIS bepaald door Landschap Overijssel volgens de opgestelde richtlijnen.⁴ Tabel 1 laat de oppervlaktes per element zien.

Locatie	Elementtype	Oppervlakte
Locatie 3	Bomenrij	65 x 12 = 780m ²
Locatie 4	Houtsingel	100 x 2 = 200m ²
Locatie 5	Houtsingel	140 x 15 = 2.100m ²

Tabel 1 Oppervlakte te verwijderen elementen

2.1.2 Ecologische toetsing

Voor het verwijderen van deze elementen voor de aanleg van een spoorviaduct is een ecologische toetsing noodzakelijk. Bij Landschap Overijssel is niet bekend of dit al uitgevoerd is.

2.2 Economisch belang

Zoals ook in het begin van deze rapportage genoemd moet een casco aanvraag uitgaan van een sterk economisch belang. Er moet sprake zijn van een volwaardig agrarisch bedrijf en er moet sprake zijn van een huiskavel, welke door verwijdering van de aangevraagde elementen vergroot wordt.

In deze aanvraag is geen sprake van een volwaardig agrarisch bedrijf en/of een huiskavel. Het verwijderen en compenseren van landschapselementen ten behoeve van de aanleg van een spoorviaduct kan mogelijk gezien worden als maatschappelijk belang. Het is aan de gemeente Dinkelland deze aanvraag definitief te beoordelen wat betreft economisch belang.

2.3 Beoordeling landschap

Via een gestandaardiseerd methodiek is de casco aanvraag beoordeeld. Binnen de landschapsbeoordeling wordt per element gekeken naar het elementtype, het landschapstype, de landschappelijke waarde, cultuurhistorische waarde, ecologische waarde, belevingswaarde en bedreigingen. Voor ieder facet krijgt het landschapselement een totaalscore van 1 (laag), 2 (gemiddeld) of 3 (hoog). De eindbeoordeling is gebaseerd op de gemiddelde score uit deze facetten.

2.3.1 Elementtype en landschapstype

Zoals eerder genoemd gaat de casco aanvraag om het verwijderen van een bomenrij en twee houtsingels. De elementen behoren tot het landschapstype heidebebossing.

⁴ Richtlijnen objectivering casco NOT, Landschap Overijssel, 2012

Dit landschapstype valt officieel niet onder de cascobenadering⁵ en kan als zodanig niet worden beoordeeld. De elementen vertonen echter de meeste overeenkomsten met het landschapstype heideontginningen. De elementen zijn dan ook op basis van dit landschapstype beoordeeld wat betreft landschappelijke waarde, zie paragraaf 2.3.2.

2.3.2 Landschappelijke waarde

Om de landschappelijke waarde van de elementen te beoordelen is gekeken naar de belangrijkste kenmerken van het landschapstype heideontginningen:

- Halfopen tot open landschap;
- Rationele regelmatige blokverkaveling;
- Zandig, vochtig tot droog terrein;
- Beplanting in singels op perceelsranden, in lanen langs wegen, enkele bosheide-restanten;
- Genormaliseerde beken en waterlopen;
- Moderne erven langs wegen.

De bomenrij (element 3) levert een gemiddelde bijdrage (score 2) aan het heideontginningenlandschap, onder andere omdat het lijnbeplanting langs een weg betreft. Daarnaast draagt de bomenrij bij aan een halfopen tot open landschap en regelmatige rationele blokverkaveling.

Houtsingel 4 draagt gemiddeld (score 2) bij aan het landschap van heideontginningen, onder andere omdat het lijnbeplanting langs een weg betreft. Daarnaast herinnert de houtsingel aan de rationele regelmatige blokverkaveling, typerend voor het heideontginningenlandschap.

Houtsingel 5 heeft een lage landschappelijke waarde (score 1), dit element past het beste bij het landschap van de heideontginningen, maar is weinig kenmerkend.

2.3.3 Cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde van de elementen wordt voor een belangrijk deel bepaald door beoordeling van de landschappelijke waarde naar aanleiding van de belangrijkste kenmerken van de landschapstypen. Ook de leeftijd van het element speelt echter een rol.

De beplanting van element 3 is niet ouder dan 25 jaar, dit levert een score 1 op, dit staat voor een lage cultuurhistorische waarde.

De beplanting van element 4 en 5 is tussen de 25 en 75 jaar. Dit levert een score 2 op, dit staat voor een gemiddelde cultuurhistorische waarde.

⁵ Casco benadering Noordoost-Twente, Alterra, 2012

2.3.4 Ecologische waarde

De ecologische waarde wordt bepaald door te kijken naar het directe en het indirecte groene netwerk waar het element al dan niet onderdeel van uitmaken. Dus of het element direct en al dan niet indirect verbonden is met andere elementen. Daarnaast wordt gekeken naar de aanwezige en potentiële habitatwaarde voor dier- en plantensoorten die gebruik maken van het Noordoost Twentse cultuurlandschap.⁶ Voor de huidige habitatwaarde wordt gekeken in hoeverre deze dier- en plantensoorten in de afgelopen 10 jaar zijn aangetroffen in of dichtbij het element. Voor de potentiële habitatwaarde wordt een inschatting gemaakt in hoeverre het element potentieel geschikt is voor diverse plant- en diersoorten. Tabel 2 laat de ecologische beoordeling per element zien.

Locatie	Elementtype	Huidige habitatwaarde	Netwerk-waarde	Potentiële habitatwaarde
Locatie 3	Bomenrij	2	3	2
Locatie 4	Houtsingel	2	3	3
Locatie 5	Houtsingel	2	3	2

Tabel 2 Ecologische beoordeling per element (waardering: 1 = laag, 2 = gemiddeld, 3 = hoog)

De eindscore wordt door middel van wegingsfactoren bepaald. De weging voor de habitatwaarde is 3x, voor de netwerkwaarde is dit 2x en voor de potentiële habitatwaarde is dit 1x. De ecologische waarde komt daarmee gemiddeld op de scores uit zoals hieronder benoemd.

Eindscores ecologische waarde per element:

- Locatie 3 > 2 (gemiddeld)
- Locatie 4 > 3 (hoog)
- Locatie 5 > 2 (gemiddeld)

Element 4 heeft een hoge ecologische waarde, Figuur 2. De andere elementen hebben een gemiddelde ecologische waarde.

⁶ De lijst van Noordoost Twentse dier- en plantensoorten is samengesteld door Mark Zekhuis, ecooloog Landschap Overijssel. De lijst is onderdeel van de Methodiek Beoordeling Landschap Casco Noord-Oost Twente, Landschap Overijssel, 2012.

Figuur 2 Houtsingel element 4

2.3.5 Belevingswaarde

Voor beoordeling van de belevingswaarde van het element wordt gekeken naar verschillende niveaus. Beleving vanaf doorgaande wegen, beleving door wandelaars vanaf wandelpaden en beleving door fietsers vanaf fietspaden. Daarnaast wordt beoordeeld aan de hand van de uniciteit van een landschapselement (hoe uniek is het landschapselement voor zijn omgeving).

Alle elementen scoren hoog qua belevingswaarde (score 3). De elementen zijn allemaal goed zichtbaar vanaf de openbare weg en een aantal elementen draagt daarnaast ook bij aan een afwisselend landschap en is uniek in de omgeving.

2.3.6 Bedreigingen

Hoe sterker een element bedreigd is, hoe hoger deze scoort, om moedwillig bedreigen van landschapselementen niet in de hand te werken. Tevens kan hiermee het goed beheren van landschapselementen worden 'beloond', doordat deze een lagere score krijgen (hoe hoger de score, hoe lager de kans dat een element een positief advies ontvangt en verwijderd mag worden).

De elementen zijn niet bedreigd, deze krijgen dan ook een score 1 (geen bedreigingen).

2.4 Conclusie beoordeling landschap

De in paragraaf 2.3 genoemde scores komen uit op de totaalscores zoals te zien in Tabel 3.

Locatie	Elementtype	Landschapstype	Landschappelijke waarde	Cultuurhistorische waarde	Ecologische waarde	Belevingswaarde	Bedreiging	TOTAAL
Locatie 3	Bomenrij	Heideontginningen	2	1	2	3	1	2
Locatie 4	Houtsingel	Heideontginningen	2	2	3	3	1	2
Locatie 5	Houtsingel	Heideontginningen	1	2	2	3	1	2

Tabel 3 Totaalscore per element

Bij een **totaalscore van 2** is het advies dat het element verwijderd mag worden, mits door compensatie de nieuwe situatie duidelijk winst oplevert ten opzichte van de huidige situatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- winst in type element;
- winst in type landschap;
- winst in nieuwe elementen met meer natuurkwaliteit;

Bij compensatie moet in ieder geval worden voldaan aan het cascobeleid (compensatiefactor, elementtype en landschapstype).

2.4.1 Compensatieplicht

In onderstaande tabel wordt voor alle elementen met behulp van de compensatiefactor behorend bij het landschapstype berekend voor welke oppervlakte compensatie nodig is. Compensatiefactor behorend bij het landschapstype heideontginningen is 1,0.⁷

Locatie	Elementtype	Oppervlakte	Compensatieplicht
Locatie 3	Bomenrij	780 m ²	780 m ²
Locatie 4	Houtsingel	200 m ²	200 m ²
Locatie 5	Houtsingel	2.100 m ²	2.100 m ²
TOTAAL			3.080 m ²

⁷ Casco benadering Noordoost-Twente, Alterra, 2012

- Houtwal
- Houtsingel
- Geriefhoutbosje
- Bomenrij

- Essen, maten en flieren, Dinkeldal
- Kampen
- Veenontginning
- Broekontginning en heideontginning

De landschappelijke beoordeling van Landschap Overijssel richt zich in principe alleen op het beoordelen van te verwijderen elementen, dit is een uitgebreide, cijfermatige beoordeling. Indien ook een compensatievoorstel wordt gedaan, wordt deze ook kort meegenomen in de beoordeling.

2.5.1 Compensatievoorstel

[illegible]

Casco Noordoost Twente

De nieuw aan te planten deelgebieden 1 en 2 hebben respectievelijk een oppervlakte van 2.500 m² en 4.500 m². Van deelgebied 2 valt ruim 3.000 m² binnen het bestaande bosperceel. Dit is dus geen locatie voor compensatie. Het overige deel van element 2 (1.500 m²), richting de spoorlijn vormt een verbinding tussen het bosperceel en het aan te planten deelgebied 1. De totale compensatieoppervlakte komt hiermee op 2.500 m² + 1.500 m² = 4.000 m².

2.5.2 Beoordeling compensatievoorstel

In Tabel 4 wordt de oppervlakte, het elementtype en het landschapstype van het compensatievoorstel beoordeeld. Wanneer een element verwijderd en gecompenseerd kan worden, moet rekening gehouden worden met de compensatiefactor, deze is voor alle te verwijderen elementen 1,0 (heideontginningen).

Locatie	Elementtype	Landschapstype	Oppervlakte	Nieuwe oppervlakte	Nieuw elementtype	Nieuw landschapstype
Deelgebied 1	Geriefhoutbosje	Heide-ontginningen	2.500 m ²	AKK	O	AKK
Deelgebied 2	Geriefhoutbosje	Heide-ontginningen	1.500 m ²		O	AKK

Tabel 4 Beoordeling compensatievoorstellen (AKK = akkoord, O = onvoldoende)

Het compensatievoorstel is qua oppervlakte (4.000 m²) groot genoeg ter compensatie van de te verwijderen elementen. Geriefhoutbosjes bieden qua elementtype voldoende compensatie voor de bomenrij, maar niet voor de houtsingels, omdat deze hoger gewaardeerd worden dan geriefhoutbosjes. Het compensatievoorstel ligt direct naast de locaties waar elementen verwijderd zullen worden. Qua landschapstype is het compensatievoorstel akkoord.

2.5.3 Beplantingsadvies compensatielocaties

Het landschappelijk en ecologisch advies op deze locaties is om aanplant in beide deelgebieden te richten op een overgang van het bosgebied naar de nieuw aan te leggen weg, waarbij de randen voornamelijk uit struweel bestaan.

Figuur 4 laat een vakkenkaart zien. Per vak wordt vervolgens een beplantingsadvies gegeven.

Nieuwe aanplant overgang spoor Weerseloseweg

Figuur 4 Vakkenkaart beplantingsplan

Vak 1a - 1250m2

Bosplantsoen (3 jarig maat 60-100) Aantal

Meidoorn	200
Sleedoorn	125
Hondsroos	75
Gelderse roos	75
Vuilboom	150
Lijsterbes	125
Inlandse vogelkers	50
Hazelaar	150
Kardinaalsmuts	75
Zoete kers	75
Wilde appel	25
Wilde Peer	25
Berk	100
Totaal	1250

Vak 1b 1250m2*Bosplantsoen (3 jarig maat 60-100) Aantal*

Meidoorn	100
Vuilboom	100
Lijsterbes	50
Haagbeuk	100
Zoete kers	50
Eik	700
Berk	100
<u>Els</u>	<u>50</u>
<i>Totaal</i>	<i>1250</i>

Vak 2a 2250m2*Bosplantsoen (3 jarig maat 60-100) Aantal*

Meidoorn	300
Sleedoorn	200
Hondsroos	100
Gelderse roos	100
Vuilboom	250
Lijsterbes	250
Inlandse vogelkers	125
Hazelaar	300
Kardinaalsmuts	150
Haagbeuk	50
Zoete kers	125
Wilde appel	50
Wilde Peer	50
<u>Berk</u>	<u>200</u>
<i>Totaal</i>	<i>2250</i>

Bomen (maat 10-12) Aantal

<u>Wintereik</u>	<u>10</u>
Totaal	10

Vak 2b 2250m2*Bosplantsoen (3 jarig maat 60-100) Aantal*

Meidoorn	150
Vuilboom	150
Lijsterbes	150
Haagbeuk	200
Zoete kers	100
Eik	1250
<u>Berk</u>	<u>250</u>
<i>Totaal</i>	<i>2250</i>

3

Beoordeling Landschap Overijssel

Positief, mits...

Landschap Overijssel adviseert positief ten opzichte van het verwijderen en compenseren van elementen uit onderstaande aanvragen, mits door compensatie de nieuwe situatie duidelijk winst oplevert ten opzichte van de huidige situatie.

In geval van een eindscore 2, die alle te verwijderen elementen hebben gescoord, moet compensatie duidelijk winst opleveren ten opzichte van de huidige situatie. Om een duidelijk meerwaarde te verkrijgen ten opzichte van de huidige situatie kunnen onderstaande tips helpen.

TIPS voor het creëren van *meerwaarde* ten opzichte van de *huidige situatie*

Meerwaarde kan verkregen worden door te compenseren...

- ... door middel van een hoogwaardiger type landschapselement;
- ... in een hoogwaardiger landschapstype;
- ... zodat twee bestaande casco-elementen verbonden worden;
- ... door middel van een langer element;
- ... door ecologisch duidelijk meerwaarde te creëren.

Het compensatievoorstel (zie paragraaf 2.5) biedt qua oppervlakte voldoende compensatie voor de te verwijderen landschapselementen. Kwalitatief biedt het compensatievoorstel onvoldoende compensatie voor de te verwijderen elementen, omdat de aan te leggen geriefhoutbosjes een laagwaardig type landschapselement betreft dan de te verwijderen houtsingels. Binnen het casco beleid is vastgesteld dat enkel gecompenseerd kan worden door middel van een gelijkwaardig over hoogwaardiger landschapselement.

Verzachtende omstandigheden in het compensatievoorstel zijn:

- Er wordt 920 m2 meer gecompenseerd dan noodzakelijk;
- Er wordt ingeplant volgens een ecologisch beplantingsadvies van Landschap Overijssel.

Voor nieuw aan te leggen elementen wordt geadviseerd deze aan te leggen volgens de richtlijnen in het document *Richtlijnen objectivering casco Noord-Oost Twente*⁸. Daarnaast moet voldaan worden aan onderstaande voorwaarden.

⁸ Landschap Overijssel, 2012.

Voorwaarden

Hieronder volgen een aantal voorwaarden waaraan in ieder geval voldaan moet worden bij compensatie:

- De ecologische gevolgen van de kap van de houtwal en de bomenrij binnen deze aanvraag mogen niet strijdig zijn met de ecologische wet- en regelgeving die van toepassing is (Flora- en Faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet).
- Compensatieplannen mogen niet cumuleren met andere (compensatie)plannen van bijvoorbeeld het waterschap.
- Indien mogelijk worden de compensatie elementen onder een Groene Blauwe Diensten contract gebracht, zodat de instandhouding geborgd is.